

Kruté „vedecké“ pokusy na deťoch v minulosti

Čo je dôležitejšie – ľudská dôstojnosť a právo na slobodnú voľbu alebo experimentálne výsledky a vedecké skúsenosti, ktoré poháňajú rozvoj ľudskej spoločnosti? V minulosti boli aj takí, ktorí uprednostnili tú druhú voľbu a v mene vedy uskutočňovali kruté testovanie. Na ukážku stačí uviesť niekoľko odstrašujúcich príkladov, keď práve deti boli predmetmi „vedeckých“ pokusov...

Nutričné experimenty v detskom domove. Vedci z poverenia kanadskej vlády uskutočnili v 40. – 50. rokoch minulého storočia sériu pokusov o účinkoch podvýživy u veľkého počtu, niekoľko stoviek detí. Chudá postava domorodcov z oblasti Manitoby bola podnetom na skúmanie účinku rôznych vitamínov a výživových doplnkov. Podvýživa bola bežná aj v internátnych školách, kde boli deti domorodcov povinne umiestňované. Preto boli práve tieto školy vybrané na nutričné pokusy. V jednej škole skúmali účinok konzumovania mlieka – na začiatok dostávali deti iba polovicu odporúčanej dennej dávky, neskôr túto dávku strojnásobili. V iných školách hodnotili následky nedostatku vitamínu C. V tretej skupine podávali potraviny pripravené z múky, ktorá nebola (a nie je) schválená v Kanade, a ktorá u mnohých z nich vyvolala anémiu. Okrem toho, počas skúšania nezabezpečili deťom stomatologickú starostlivosť, aby vedci mohli vyvodiť závery z experimentov na základe hodnotenia zmien stavu chrupu...

Môže zastrasovanie liečiť kockanie? Ani doktor Wendell Johnson nebol príliš láskavý k deťom, ktoré mu boli zverené. V roku 1939 v skupine 22 sirôt skúšal, ako ovplyvňuje pochvala resp. nadávanie vznik a vývoj porúch reči. Jednu polovicu detí všestranne podporovali a povzbudzovali za ich plynulú reč, zatiaľ čo druhá polovica dostávala len nadávky. Nedá sa čudovať, že väčšina detí z druhej skupiny celý život trpela nielen rečovými chybami, z ktorých mohla ľahko vyrásť, ale aj vážnymi psychickými problémami. A nevyriešila to ani skutočnosť, že Univerzita v Iowe sa v roku 2001 za tento nehumánny experiment na deťoch úradne ospravedlnila.

Sú modrooké deti inteligentnejšie než hnedooké? Jeden z najznámejších pokusov na deťoch uskutočnila Jane Elliot. Táto učiteľka sa v roku 1968, po atentáte na Martina Luthera Kinga, rozhodla svojim žiakom názorne ukázať účinky rasizmu. Jedno ráno povedala deťom, že podľa záverov nových vedeckých výskumov sú modrookí jedinci inteligentnejší ako hnedookí, a preto sú im aj nadriadení. Po tomto oznámení sa správanie detí okamžite zmenilo – modrookí sa začali správať odmietavo k svojim hnedookým spolužiakom. Rozdelenie na dva tábory bolo zvýraznené aj tým, že hnedookým učiteľka nariadila nosiť v škole golier odlišnej farby a zakázala im hrať sa na dvore so svojimi modrookými spolužiakmi. Na druhý deň však učiteľka úlohy vymenila...! Ráno triede „s ľútosťou“ oznámila, že sa mýlila, a v skutočnosti hnedookí sú tí inteligentnejší a preto sú aj nadriadení. Samozrejme, väčšina hnedookých detí okamžite pomstila krivdy, ktoré utrpela predchádzajúci deň a dokonca aj najinteligentnejšie z nich prejavili kruté a jednoznačne negatívne správanie. Tento pokus, ktorý by dnes už neprešiel cez sito etickej komisie, svojim spôsobom psychicky šokoval detí. Pritom im však názorne ukázal aké škodlivé sú následky rasizmu. Skutočne svätí účel prostriedky?

Prof. MUDr. László Kovács, DrSc, MPH

Pediatrica pre prax

Ročník 16, 2015, číslo 2, vychádza 6-krát ročne
Dátum vydania: apríl 2015

Predседа redakčnej rady:
prof. MUDr. László Kovács, DrSc., MPH

Podpredседа redakčnej rady:
prof. MUDr. Vladimír Mihál, CSc.

Odborný editor:
prof. MUDr. Ludmila Podracká, CSc.

Redakčná rada:

prof. MUDr. František Bauer, CSc.,
doc. MUDr. Dušan Buchvald, PhD.
doc. MUDr. Olga Červeňová, CSc.,
doc. MUDr. Peter Čížnár, CSc.,
doc. MUDr. Tibor Danilla, PhD.,
prof. MUDr. Svetozár Dluholucký, CSc.,
prof. MUDr. Zdeněk Doležel, CSc.,
prof. MUDr. Anton Gerinec, CSc.,
MUDr. Eva Gibalová,
prof. MUDr. Vladimír Hegyi, PhD.,
doc. MUDr. Darina Chovancová, CSc.,
doc. MUDr. Emília Kaiserová, CSc.
prof. MUDr. Milan Kokavec, PhD.,
doc. MUDr. Alexandra Kolenová, PhD.
prof. MUDr. Karol Králinský, PhD.,
prof. MUDr. Jozef Mašura, CSc.,
MUDr. Jana Rašková,
MUDr. Alena Staníková, PhD.,
prof. MUDr. Peter Stanko, PhD.,
doc. MUDr. Pavol Sýkora, CSc.,
MUDr. Katarína Šimovičová,
MUDr. Pavol Šimurka, PhD.,
MUDr. Ján Šuba,
doc. MUDr. Ján Trnka, CSc.

Vydavateľ:

SOLEN, s. r. o., IČO 35865211

SOLEN
MEDICAL EDUCATION

Sídlo vydavateľa a adresa redakcie:

SOLEN, s. r. o., Ambrova 5, 831 01 Bratislava,
www.solen.sk, fax: 02/5465 1384, redakcia@solen.sk

Redaktorka:

Mgr. Andrea Dúbravčíková,
tel.: 02/5413 1381, mobil: 0910 956 370, dubravcikova@solen.sk

Grafická úprava a sadzba:

Ján Kopčok, kopcok@solen.sk

Obchodné oddelenie:

Renáta Kajanovičová,
02/5465 0647, 0910 902 599, kajanovicova@solen.sk

Predplatné na rok 2015:

Cena predplatného za 6 čísel na rok 2015 je 18 €. Časopis si môžete objednať na www.solen.sk, e-mailom: predplatne@solen.sk, faxom: 02/5465 1384.

Vydavateľ v ČR:

SOLEN, s. r. o., Lazická 297/51, 779 00 Olomouc

Redaktorka v ČR:

Mgr. Eva Zemanová, zemanova@solen.cz

Všetky publikované články prechádzajú recenziou.

Registrácia MK SR pod číslom EV 3579/09

ISSN 1336-8168 (tlačené vydanie)

ISSN 1339-4231 (online)

Časopis je indexovaný v Bibliographia Medica Slovaca (BMS).

Citácie sú spracované v CiBaMed.

Citačná skratka: Pediatr. prax

Vybrané články z časopisu *Pediatrica pro praxi*, ktorý vydáva spoločnosť Solen, s. r. o., Česká republika, sú vydávané v Slovenskej republike na základe licencie poskytnutej spoločnosťou Solen, s. r. o., Česká republika.

Spoločnosť Solen, s. r. o., Slovenská republika, má výhradné právo na publikáciu článkov z časopisu *Pediatrica pro praxi* a z ďalších časopisov spoločnosti Solen, s. r. o., Česká republika. Akákoľvek časť obsahu *Pediatrica pro praxi* nesmie byť kopírovaná alebo rozmnožovaná s cieľom ďalšieho rozširovania akýmkoľvek spôsobom a v akejkoľvek forme (mechanickej, fotografickej, xerografickej či elektronickej) bez písomného súhlasu spoločnosti Solen, s. r. o., ako vlastníka autorských práv na území Slovenskej republiky. O zhotovovanie a zasielanie kópií stránok či jednotlivých článkov publikovaných v časopisoch spoločnosti Solen možno žiadať výlučne redakciu alebo spoločnosť Solen.

Vydavateľ nenesie zodpovednosť za údaje a názory autorov jednotlivých článkov či inzerátov.